

BARIÉRY 2015

Zpracoval:

Ing. Aleš Šupina

Člen pracovní skupiny OZP KPSS Bruntál

Vedoucí Detašovaného pracoviště Bruntál – Centrum pro zdravotně postižené Moravskoslezského kraje, o.p.s.

Tento projekt je financován z rozpočtu města Bruntál.



Definice osoby se zdravotním postižením

V českém právním řádu neexistuje jednotná legální definice osob se zdravotním postižením. Jednotlivé normy používají pro svou potřebu vlastní vymezení tohoto pojmu.

Příklady tohoto jsou:

Vyhláška č. 182/1991 Sb. Ministerstva práce a sociálních věcí, kterou se provádí **zákon o sociálním zabezpečení**, v § 31 a § 33 ve spojení s přílohou č. 4 definuje nepřímou těžce zdravotně postiženého občana jako toho, komu byly přiznány mimořádné výhody jakéhokoliv stupně.

Vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 284/1995 Sb., kterou se provádí **zákon o důchodovém pojištění**, definuje bezmocnost jako stav, kdy osoba potřebuje dlouhodobě pomoc jiné osoby při některých nezbytných životních úkonech.

Pracovněprávní legislativa používá termíny: osoba se zdravotním postižením (**zákon o zaměstnanosti 435/2004 Sb.**) a občan se změněnou pracovní schopností (vyhláška č. 149/1988 Sb.). Osobami se zdravotním postižením jsou dle § 67 zák. č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti fyzické osoby, které jsou:

- a. orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidními ve třetím stupni ,
 - b. orgánem sociálního zabezpečení uznány invalidními v prvním nebo druhém stupni.
- Skutečnost, že je osobou se zdravotním postižením dokládá fyzická osoba posudkem nebo potvrzením orgánu sociálního zabezpečení.

Školský zákon 561/2004 Sb. si pro své potřeby definuje:

- 1) Zdravotní postižení jako mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.
- 2) Zdravotní znevýhodnění jako zdravotní oslabení, dlouhodobou nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.

Jinou definici zdravotního postižení zná i zák. č. 108/2006 Sb., *o sociálních službách*, kde je v §3 písm. g) chápáno zdravotní postižení jako „tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby“.

Dle **Světové zdravotnické organizace (WHO)** je zdravotní postižení částečným nebo úplným omezením schopnosti vykonávat některou činnost či více činností. Je způsobeno poruchou nebo dysfunkcí orgánu. Toto vymezení termínu postižení zahrnuje fyzickou, mentální nebo smyslovou vadu, která může mít přechodný nebo trvalý charakter.

Za bariéry pro osoby se zdravotním postižením se považují překážky, které mu brání ve schopnosti se sám přemísťovat, orientovat, komunikovat, vykonávat nevyhnutelné úkony.

Na těchto příkladech jsme chtěli ukázat, jak je velmi těžké definovat bariéry osob se zdravotním postižením, i sám zákon tuto problematiku nedokáže vystihnout a řešit komplexně. Proto se pracovní skupina Osob se

Tento projekt je financován z rozpočtu města Bruntál.



zdravotním postižením Komunitního plánování sociálních služeb města Bruntál rozhodla přistoupit k této problematice a vyvinout diskuzi nad touto velmi rozsáhlou problematikou.

Hlavním smyslem projektu je zjištění současného stavu v oblasti technických a komunikačních bariér ve městě Bruntál a hledání způsobů, jak tyto bariéry postupně odstraňovat.

K hodnocení bariér jsme přistoupili dvěmi možnostmi:

1. Dotazníkem – zapojena široká veřejnost
2. Vlastním svépomocným šetřením

1. Dotazníkové šetření

Dotazník byl sestaven a projednán i na pracovní skupině Osoby se zdravotním postižením KPSS Bruntál. Po té byl distribuován přes členy pracovní skupiny OZP ale i přes ostatní pracovní skupiny KPSS Bruntál k veřejnosti. Dotazník byl vydán i v bezplatném čísle Našeho Domova, který je distribuován do všech schránek občanů města Bruntál, na Veletrhu sociálních služeb a byl zveřejněn i na webových stránkách naší organizace. Termín pro hodnocení bariér byl stanoven do 17. září 2015.

Do tohoto data se podařilo shromáždit celkem 53 dotazníků. Nejčastěji byly hodnoceny přístupnost a stav chodníků ve městě Bruntál, přístupy do ordinací lékařů. Sumář hodnocení najdete níže v následujících tabulkách.

Chodníky, veřejné prostranství

Křižovatka od Moravolendu ke Kauflandu -	Ostrůvek pro druhý světelný přechod. Jeho velikost tak minimální, že případného rodiče při čekání na zelenou ohrožuje rizikem nárazu a případného sražení vozidlem.
Přechod pro chodce	Sloup veřejného osvětlení na přechodu od Městského úřadu k poliklinice.
Zastávky autobusů	Ostudný stav autobusových zastávek Dukelská a Seliko. Málo laviček pro čekání.
Sportovní hala na ul. Pionýrská	Cesta včetně chodníků - rozbitá silnice bez chodníků u sportovní haly na ul. Pionýrská.
Chodníky - ul. Družební, Pionýrská	Nerovný terén chodníků, bez nájezdů.
Náměstí Míru	Špatný povrch náměstí - "kočičí hlavy" - špatně se chodí.
Chodníky - ul. Okružní, Květná	Nevyhovující chodníky na ulici Okružní, Květná - chybí nájezdy, rozbitý a nevhodný povrch.
Jesenická ulice	Směrem od Autocoloru do parku - propadlý asfaltový povrch znemožňující chůzi, nebo jízdu s kočárkem, či vozíku.
Chodník - pod zámkem	Chodník - park pod zámkem - vzdušný chodník kořeny stromů.
Chodník Kavalcová x park	Chodník mezi Kavalcovou a parkem - chybějící kachle, nevyrovnané, špatně se chodí.

Tento projekt je financován z rozpočtu města Bruntál.



Chodník Zeyerova ulice	Chodník pod Kotelnou - rozpadá se.
Chodník Chelčického	Chodník ulice Chelčického (od kotelny po park) - nevyhovuje, rozpadá se.
Ulice Pionýrská až do sídliště	Špatné, nevyhovující chodníky a přechody z chodníku na cestu.
Krnovská ulice	Krnovská ulice (MUDr. Homolová), prostor od parkoviště před budovu - přístupová cesta zničená (velké díry, chybí asfalt).
Uhlířská ulice	Od přechodu k novinovému stánku (před Sagapo) - zničený asfaltový povrch, špatná přístupová cesta do brány.

Soukromé budovy

ČSOB - bankomat	Umístění bankomatu v ČSOB (Tyršova ulice, umístěn uvnitř budovy a pro vozíčkáře překonání dvou vstupů - dveře na kliku - stížena dosažitelnost bankomatu.
MUDr. Procházka, Dr. E. Beneše 1955/65	Není bezbarierový přístup do ordinace, schody.
MUDr. Karas, Manesova 976/4	Není bezbarierový přístup do ordinace, schody.
Úřad práce Bruntál	WC s označením pro osoby se zdravotním postižením je uzamčeno a funguje pouze jako sklad pro uklízečky.
Galerie v Kapli	Nemožný vstup pro vozíčkáře - 3 schody.

Veřejné budovy

Městský úřad, Úřad práce, Pošta, OSSZ.	Vyvolávací systém - chybí možnost mít ozvučeno hlasovým výstupem pro osoby se zrakovým postižením,
---	--

2. Svépomocné mapování bariér ve městě jako příklad pro vytvoření kritérií přístupnosti budov

V rámci projektu jsme se rozhodli vytvořit základní kritéria a vyhodnotit stav veřejných budov a institucí v rámci bezbarierovosti. V rámci vytvoření základních kritérií a hodnocení jsme si stanovili zhodnotit vstupy do budov a pohyb po budově, přítomnosti WC pro handicapované, přítomnost parkoviště s vyhrazeným parkovištěm, indukční smyčka, vyvolávací systém s hlasovým výstupem či recepce a nebo informační systém pro zrakově či sluchově postižené občany. Jsou to základní kritéria, které mohou být v rámci hodnocení doplněny i o další kritéria (znaková řeč, popisky a názvy v Braillově písmě apod.). Rozdělili jsme si hodnocené objekty na objekty dle jejich veřejné služby na veřejné budovy a instituce, bankovní instituce a pojišťovny, obchodní domy a mobilní operátoři, zdravotnictví a veřejné služby, doprava a kultura a sport. Objekty byly hodnoceny zda vyhovují, nevyhovují či částečně vyhovují. Sumář svépomocného mapování bariér 52 institucí spolu s hodnocením:

Tento projekt je financován z rozpočtu města Bruntál.



Legenda	
√	vyhovuje
X	nevyhovuje
O	částečně vyhovuje

Úřady a státní instituce	přístup do budovy, pohyb po budově	parkoviště vyhrazené pro osoby se zdravotním postižením	WC handicapované	pro indukční smyčka	vyvolávací systém s hlasovým výstupem nebo recepce	Informační systém pro zrakově a sluchově postižené.
Městský úřad	√	√	X	x	X	X
OSSZ Bruntál	√	√	X	X	X	√
OSSZ Bruntál - posudková služba	X	√	X	X	X	X
Finanční úřad	√	X	X	x	X	√
Katastrální úřad	√	√	X	X	√	√
Okresní soud	√	X	√	X	√	√
Policie Bruntál - obvodní oddělení	√	O	√	X	√	√
Úřad práce	√	O	X	X	O	O

Naše doporučení:

U Městského úřadu zřídit funkční recepci s osobním přístupem pro lepší orientaci osob se zrakovým či sluchovým postižením. U OSSZ Bruntál by bylo vhodné vyvolávací systém doplnit o hlasový výstup či speciální tlačítko pro sluchově postižené občany. U Úřadu práce v Bruntále zprovoznit WC pro handicapované občany. Jako nejhorší stav je u OSSZ Bruntál Posudková služba ta je úplně v nevhodných prostorech.

Bankovní instituce, pojišťovny	přístup do budovy	parkoviště	indukční smyčka	vyvolávací systém s hlasovým výstupem nebo informační systém, recepce
Česká pošta	√	√	X	O
Česká pošta 2	√	X	X	O
Česká spořitelna	√	√	X	O
Komerční banka	O	√	X	O
GE Money bank	√	O	X	O
ČSOB	√	√	X	O
FIO banka	X	O	X	O

Tento projekt je financován z rozpočtu města Bruntál.



VZP	X	√	X	O
Revírní bratská pokladna	X	√	X	√
Pojišťovna ministerstva vnitra	√	√	X	√
Průmyslová pojišťovna	√	√	X	O
Česká pojišťovna	X	O	X	O
Kooperativa	X	√	X	√
ČSOB pojišťovna	X	√	X	√
Generali	X	√	X	√

Naše doporučení:

Na hlavní poště v Bruntále by bylo vhodné vyvolávací systém doplnit o hlasový výstup či speciální tlačítko pro sluchové postižené občany. U budovy pošty č. 2 zřídit parkoviště.

Obchodní domy, mobilní operátoři	přístup do budovy	parkoviště
Kaufland	√	O
Tesco	√	O
Lidl	√	√
Billa	√	√
Penny Market	√	√
O2	X	O
T-Mobile	√	O
Vodafone	√	√

Naše doporučení:

Prodejny O2 na náměstí v Bruntále vstup do budovy přes schody.

Zdravotnictví, veřejné služby	přístup do budovy	parkoviště
Nemocnice	√	X
Poliklinika	√	X
Domov pro seniory	√	√
Pohotovostní lékařská služba	√	O
Pohřební služba	X	√
Dům s pečovatelskou službou	√	√

Naše doporučení:

Upravit a zpřehlednit vjezd do nemocnice k hlavnímu vchodu pro vyložení a naložení pacienta.

Tento projekt je financován z rozpočtu města Bruntál.



Doprava	přístup do budovy	parkoviště	orientační systém s hlasovým výstupem
Vlakové nádraží	√	√	√
Autobusové nádraží	√	√	√

Naše doporučení:

Vlakové a autobusové nádraží v minulosti prošlo rozsáhlou rekonstrukcí. Bezbariérové nástupiště, informační systém jak pro sluchově postižené tak i pro zrakově – přítomnost osoby, která může zajistit sdělení o příjezdu a odjezdu spojů. Co se týče zastávek autobusů ve městě a nebo zastávek MHD by bylo vhodné upravit do podoby, která bude reflektovat potřeby občanů.

Kultura, sport	přístup do budovy	parkoviště
Wellnes Bruntál	√	√
Zámek Bruntál	O	O
Muzeum Bruntál	O	O
Knihovna Bruntál	√	√
SVČ Bruntál	√	√
Divadlo Bruntál	√	√
Galerie v Kapli	X	X
Fotbalový stadion	√	√
Sportovní hala	O	√
Společenský dům	√	√
Kino Bruntál	√	√
Zimní stadion Bruntál	√	X
Městské informační centrum	√	O

Naše doporučení:

U sportovní haly opravit chodník a zpřístupnit tribunu pro osoby s omezenou schopností pohybu. Galerie v Kapli je nepřístupná pro osoby s omezenou schopností pohybu.

Závěr

Hlavním smyslem projektu je zjištění současného stavu v oblasti technických a komunikačních bariér ve městě Bruntál a hledání způsobů, jak tyto bariéry postupně odstraňovat.

Hlavními cíli projektu jsou:

- zmapování současného stavu technických a komunikačních bariér.
- iniciovat vytvoření plánu na jejich odstranění.

Tento projekt je financován z rozpočtu města Bruntál.



Pro dosažení cílů projektu navrhujeme proto tyto následující kroky:

- vznik pracovní multioborové skupiny, vytvořené zástupci členů jednotlivých základních postižení (tělesně, zrakově, sluchově, mentálně), odborníků z oblasti stavebnictví, správy majetku, technické služby a sociální oblasti a specialistů na komunikaci s dotčenými organizacemi,
- vznik informační brožury či mapy s vyznačenou bezbarierovou trasou pro návštěvníky města z řad handicapovaných, zajistit jejich distribuci zdarma veřejnosti
- vytvořit systém označování budov systémem značení (objekt přístupný, objekt částečně přístupný, objekt nepřístupný), pracovní komise by měla vytvořit kritéria hodnocení při zařazení budov do zmíněných pravidelně minimálně 1 x 2 roky hodnotit barierovost zapojením veřejnosti.
- zakoupit schodolez (příspěv na zakoupení) pro využití na společenské akce, sportovní a další s možností zapůjčit občanům města zdarma.

Město Bruntál je přístupné pro osoby se zdravotním postižením.

Tento projekt je financován z rozpočtu města Bruntál.

